

Het Woord in beeld

**Kunstenares
Relinde Kattenberg:**

„Het gaat mij om het vertellen
van de bijbelse verhalen“

Minstens twee dagen per week is ze te vinden in haar tot atelier omgebouwde garage. Relinde Kattenberg verbeeldt bijbelse figuren of thema's. Haar bronzen beelden stralen emotie uit. „Ze bieden aanknopingspunten om over de Bijbel te praten. Pas nog zei iemand dat hij niet wist dat daar zoveel mooie dingen in staan.”

Enkele jaren geleden werd haar tijdens een bijeenkomst van de clubleiding van de hervormde kerk gevraagd wat ze in haar werk deed met het gegeven dat ze christen was. „Ik weet nog dat ik de vragensteller - het was tijdens een voorstelrondje - een beetje heb uitgelachen. Echt waar. Moet ik dan beeldjes van gezinnetjes gaan maken zoals je die in een willekeurige winkel kunt ko-

pen? was mijn reactie. Toch raakte het me, de vraag bleef hangen. Ik ben erover gaan nadenken en kwam tot het besef dat je gaven pas volledig tot hun recht komen als je ze ook dienstbaar maakt aan God.”

Sinds die tijd vertonen haar beelden volgens haar veel meer emotie en kracht. „Ik ben toen echt begonnen te ontdekken wat Gods plan met me is. Meestal weet ik vooraf echt niet

wat voor beeld ik ga maken. In mijn atelier lees ik in de Bijbel en daar krijg ik dan vaak een bepaald beeld bij. Daar begin ik dan aan...”

Kloostermop

De inspiratie vanuit de Bijbel is het sluitstuk van een ontwikkeling van bijna veertig jaar. Relinde Kattenberg werd geboren in Gorinchem, maar woonde het grootste deel van

haar jeugd in het hoge noorden. „Mijn vader werd voor zijn werk bij Wolters-Noordhoff overgeplaatst naar Groningen en zo kwam ik op zesjarige leeftijd in Noordhorn, in die tijd een echt boerendorp met een aantal duizenden inwoners. We waren er de eerste westerlingen, je viel echt op. We hadden er een vrijstaande woning met een flink stuk grond. Omdat mijn moeder graag ook in de schaduw wilde zitten, groef mijn vader voor haar een zitkuil. Hij stuitte daarbij op een groot aantal verweerde en enigszins poreus geworden kloostermoppen, naar later bleek afkomstig van een buiten dat daar vroeger was geweest. Ik was toen 8 of 9 jaar en vroeg of ik met zo'n steen iets mocht doen. Mijn vader gaf met een hamer en een beitel en ik heb er toen voor hem een asbak uit gemaakt.” Al spoedig volgde een creativiteitscursus bij een kunstenaar in een naburig dorp, waar Relinde leerde werken met gips, papier maché, gaas en andere

materialen. Ze is ervan overtuigd dat een mens zijn gaven mag en moet benutten. „Of je nu mensen verzorgt, wegen aanlegt of wat dan ook. Pas sprak ik iemand die medeverantwoordelijk was voor de aanleg van een nieuw rioolsysteem. Hij was daar trots op. Dat is toch prachtig?” Een door haar gewenste studie sieraden ontwerpen en maken in Schoonhoven ging niet door. „Mijn ouders dachten dat ik daar de kost niet mee kon verdienen. Het werd de Sociale Academie in Ede, maar dat was het niet. Later ben ik overgestapt op sociale dienstverlening aan het mbo. Dat ging beter. Het was heel praktisch. Ik zag wat ik leerde.”

Houten prikkers

In onder meer Zwartsluis, Veenendaal en Ermelo werkte Relinde in het maatschappelijk werk. Maar de creatieve kant liet haar ook in haar huwelijk niet los. Halverwege de jaren negentig stond ze voor de keus. „We hadden toen twee kinderen. Ze gingen beiden naar de basisschool en ik stond voor de vraag om alsnog de Sociale Academie af te maken of te gaan doen wat ik het liefste wilde doen. Mijn man Henk heeft me enorm gestimuleerd met mijn hart te kiezen. Het werd de Vrije Academie in Nunspeet.” Verschillende jaren volgde ze de opleiding, zowel overdag als in de avonduren. Het was een schot in de roos. „Het was alsof alle puzzelstukjes op hun plaats vielen.” Ze raakte vooral geboeid door het werken met figuren van was, die later in brons worden gegoten. „Steen vond ik eerst wel stoer, maar ik kreeg last van een tennisarm. Dan gaat dat echt niet meer. Kleien vond ik lastig en van gips kreeg ik zere handen. Ook het werken met was vond ik aanvankelijk niet eenvoudig, tot ik leerde het

te bewerken met behulp van warm water.”

Sindsdien maakt ze in haar atelier figuren van was. Het ‘geraamte’ wordt gevormd door houten prikkers of - als de figuren wat groter zijn - gaas. Soms is ze er wekenlang mee in de weer. „Meestal twee tot tweeënhalve dag per week. Meer lukt me nog niet. We hebben een gezin en ik ben twee dagen oppasmoeder.”

De figuren van was gaan naar de gieter, die een mal van gips maakt en deze daarna vult met vloeibaar brons. „De afwerking doe ik het liefst zelf. De bronzen beelden hebben nog pukkels of puntjes die moeten worden af- en bijgewerkt. Maar ik wil voorkomen dat ze al te glad worden. In de was staan soms de afdrucken van je duimen en vingers. Die wil ik behouden. Het versterkt de uitstraling.”

Ook de sokkels maakt Relinde zelf. Ze plaatst de beelden op natuurstenen sokkels, die ze polijst. „Meestal maak ik gebruik van gebroken stukken natuursteen. Die komen grotendeels uit de container van een steenhouwer.”

Nietigheid

Zeven jaar geleden besloot ze haar eigen weg te volgen. „Voor die tijd werd ik nog te veel beïnvloed door anderen.” Ze wijst op een beeldje in de serre, aan de achterkant van haar woning. „Kijk, bij dat figuurtje zijn de benen te lang. Dat zeggen anderen me ook. Daar werd ik dan onzeker van, want ik wilde het wel zo.”

Ze stopte radicaal met het luisteren naar adviezen. „Ik ben een tijdlang niet meer in galerieën geweest, heb alle abonnementen op tijdschriften over kunst opgezegd en me zogezegd in de binnenkamer teruggetrokken. Daar kwamen vervolgens echt mooie beelden uit.”

De sculpturen zijn sinds haar discussie in de clubleiding van de kerk niet

meer zonder een boodschap. Op tafel staat een nietig figuurtje met gebogen hoofd en samengesmolten benen. Hij buigt zich, terwijl vanuit zijn nek enkele wervelende kringen opstijgen. „Dat is Job. Ik kreeg het idee toen ik aan het eind van dat hoofdstuk las dat God tot Job kwam in een wervelwind. De boodschap is dat Hij je steeds weer opzoekt. Job toonde berouw over de twijfels die eerder toesloegen. Berouw gaat dieper dan spijt. Zijn nietigheid wordt versterkt doordat zijn benen samengaan, het staan op twee benen heeft nog iets van kracht in jezelf.”

Ze maakte het in één ochtend. „Maar dat is een uitzondering, ik ben eigenlijk altijd veel langer met een sculptuur bezig. Als je de periode bij de gieter meerekent, duurt het vaak maanden voor iets af is.”

Miljonairsfair

Niet alles leent zich voor een afbeelding, meent Relinde. Zo was en is ze bezig met een verbeelding van - onder meer - de leeuw en de arend uit Openbaring, maar waagde ze zich niet aan de zeven Geesten. „Je kunt ook te dicht bij de schepping komen. Eigenlijk creëer ik niets. Ik ben aan het reformeren, opnieuw vormgeven met bestaande materialen.”

Relinde exposeert de laatste jaren in verschillende ateliers (werk van haar is in juli en augustus te zien in galerie “In de oude school” in Stroe), deed enkele malen mee aan de kunst- en lifestylebeurs in de Rotterdamse Ahoy en ging met een bevriende

kunstenaar naar een miljonairsfair in Brussel. „Op die beurzen kom je vaak in aanraking met mensen die de Bijbel niet kennen. Mijn werk is altijd voorzien van uitleg. Er liggen ook boeken van me.” Relinde's echtgenoot, verantwoordelijk voor de website en alle publiciteit, maakte een boek waarin een overzicht van haar bronzen sculpturen is opgenomen. „Dat biedt een mooie gelegenheid met de mensen in gesprek te gaan. Het gaat mij om het vertellen van de achterliggende bijbelse verhalen. Over de liefde van God en wat Hij voor een mens kan betekenen.” De als gevolg van het vele (priegel)werk en het dure gietproces kostbare beelden zijn te koop. Voor de aanschaf ervan moeten soms vele honderden en vaker vele duizenden euro's worden neergeteld. Relinde vindt de verkoop van ondergeschikt belang. „Daar gaat het me niet om. Ik verkoop de beelden om materialen te kunnen aanschaffen en nieuwe sculpturen te kunnen bekostigen. We hebben het ook niet voor onze broodwinning nodig.”

Discipelen

Haar groeiende bekendheid leidde tot verschillende opdrachten. „Voor enkele fuserende fietsenfabrikanten

heb ik een tandem vervaardigd met vier figuurtjes. Het leverde me aanvankelijk wel hoofdbrekers op hoe ik daarmee moest omgaan als christen. Uiteindelijk kwam ik bij de tekst waarin de wens wordt uitgesproken ‘dat het u wel gaat en gij gezond zijt’. Dat gaf me voldoende inspiratie.” In het atelier staat een sokkel met elf figuurtjes die enigszins vertwijfeld naar boven staren. Zonder armen. „Dat zijn de discipelen, bij de Hemelvaart van Christus. Het heet Ongrijpbaar, ze vatten het wonder op dat moment nog niet. Om dat gevoel te versterken hebben ze geen armen.” Het is haar opgevallen dat, in tegenstelling tot veel schilders, maar weinig beeldhouwers werken vanuit een relatie met God. Hoe dat komt, weet ze niet. „Misschien heeft het toch iets te maken met het verbod om gesneden beelden te maken.” Dat het vaak seculiere publiek zich afwendt van de christelijke boodschap in haar werk, heeft ze niet meegemaakt. „Wel het tegendeel. Dat mensen die openlijk zeggen atheïst te zijn, worden geraakt als je hen vertelt over de achterliggende boodschap. Beelden kunnen mensen echt in het hart raken.”

www.relinde.com

